

Direcția teatrelor, uneori și A.T.M.-ul, au avut cândva bunul obicei de a pune în dezbaterea celor direct interesați, problemele care agită mișcarea noastră teatrală. Era bun obiceiul, fiindcă se schimbau pe lângă păreri și experiențe; și cum, necum, omul de teatru se alegea cu o orientare cât de cât limpezită a muncii sale.

Răbindu-se pe plan central, asemenea întâlniri au fost organizate cu succes de unele Comitete județene de cultură și artă. Intimpinăm de aceea cu interes inițiative ca: sesiunea de comunicări de la Piatra Neamț avind ca temă relația: Teatrul și tineretul; discuțiile pe marginea spectacolelor oferite de festivalul „Cibinium” sau cele pe marginea „săptămânii dramaturgiei originale” de la Pitești; sau bunăoară inițiativa consfăturii oamenilor de teatru din Brașov, de acum un an sau doi (nu cumva aceasta s-a evaporat? fiindcă anul acesta nu am auzit nimic dinspre partea locului).

Organizată cu veleități mai mult sau mai puțin academice (prin participarea unor cercetători din diferite domenii străine propriu zis artei teatrale, dar ale căror cunoștințe pot ajuta la soluționarea problemelor teatrale: sociologie, psihologie, statistică, filologie, istorie), sesiunea de comunicări teatrologice de la Timișoara din primăvara aceasta (la a doua ediție a sa) pare să fie susținută în intențiile sale nu numai de ambiția continuității dar și de conștiința utilității. Dovadă, la deschiderea acestei a doua ediții a sesiunii, apariția în

volumul a comunicărilor (de ce nu și a dezbatărilor?) din sesiunea trecută, și mai ales solicitarea pe care organizatorii sesiunii (Comitetul de Cultură și Artă al județului Timiș și conducerea Teatrului „Matei Millo”) o fac, pe rază republicană, cunoșcătorilor și iubitorilor de teatru, de a participa la ele. Salutăm ca atare seriozitatea și oportunitatea actului lor.

„Teatrul și publicul” este neîndoios una din problemele cele mai spinoase ale momentului actual, deopotrivă în lume ca și la noi. Și faptul că întâlnirea de la Timișoara s-a încheiat programatic în jurul acestei teme era de natură să suscite pasionante dezbatări. După ce s-a statornicit ca un acord general că nivelul cultural, deopotrivă al actului artistic (pe scenă) ca și a celor ce-l receptează (din sală) este condiția primordială a unui raport cât mai strins între cei doi factori, problema educației gustului și a contradicțiilor în materie de gust și judecăți artistice, existente între inițiativele de pe scenă și cerințele din sală, au înflăcărat cu deosebire dezbatările. Acestea au avut de lămurit, din această perspectivă, noțiunea de calitate a actului teatral, determinantele opțiunii din partea spectatorilor, și, de aici, locul pe care-l ocupă și funcția pe care o exercită experimentul artistic în viața teatrului. Firește, în această privință, nici nu se putea ajunge la concluzii unanim acceptate, cu atât mai mult cu cât pozițiile pentru și contra au fost adeseori marcate de o

notă exclusivistă, foarte puțin prielnică unei înțelegeri efective a însuși termenului de experiment. De altă parte, discutat în abstract cu foarte puține referiri la tendințele din practica de zi cu zi a teatrului, argumentele nu au ajuns să aibă ponderea cuvenită pentru a convinge. Ceea ce ar rămas clar — dincolo de susținerea sau respingerea cutărui sau cutărui aspect al felurilor direcții experimentale — este refuzul gratuității în încercările innoitoare, al golirii lor de substanță ideologică și de forță receptivă.

O seamă de comunicări, desprinsă oarecum de acest nucleu al dezbatărilor (cum au fost, de pildă, cele de ordin statistic, sociologic, istoric, panoramic), au adus totuși date utile configurării, dacă nu și dezlegării problemelor aezbătute.

Oricât de pasionante și utile însă, aceste dezbatări ne-au lăsat, la încheierea lor, regretul că au fost lipsite de prezența activă (nici pasivă, nici simbolică n-a fost de altfel) a doi factori determinanți în problemă: scriitorii de teatru și animatorii recunoscuți ai mișcării teatrale — directorii și regizorii din alte teatre ale țării. Poate pretenția noastră este totuși prea mare, fiindcă sesiunea din Timișoara nu putea să aibă veleități peste aria de cuprindere a județului. Ne mulțumim, de aceea, să nădăjduim că discuțiile timișorene vor răsună și dincolo de granițele locale.

V. D.

